

**UCAPAN MUKADIMAH ANGGARAN BELANJAWAN
KEMENTERIAN KEWANGAN DAN EKONOMI
DAN JABATAN-JABATAN DI DALAMNYA
BAGI TAHUN KEWANGAN 2024/2025**

Terima kasih Yang Berhormat Pehin Pengerusi.

Bismillah Hirrahman Nirrahim.

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh dan Salam Sejahtera.

Yang Berhormat Pehin Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat,

1. Ke arah mencapai Wawasan Brunei 2035, khususnya matlamat ketiga, iaitu untuk menjadi sebuah negara yang mempunyai ekonomi yang dinamik dan berdayatahan, Kementerian Kewangan dan Ekonomi memainkan peranan utama untuk memastikan usaha-usaha bagi merealisasikan keberhasilan (*outcome*) yang telah ditetapkan berdasarkan aspirasi-aspirasi di dalam *Economic Blueprint* termasuk peta-peta jalan adalah lebih terarah dan strategik.
2. Aspirasi-aspirasi berkenaan telah disejajarkan dengan Pelan Strategik Kementerian Kewangan dan Ekonomi bagi tahun 2021-2025, dimana Kementerian Kewangan dan Ekonomi serta Jabatan-Jabatan di bawahnya akan terus berusaha ke arah

mencapai empat (4) aspirasi di dalam Pelan Strategik berkenaan, iaitu Pertama, Pembangunan dan Kepelbagaian Ekonomi; Kedua, Mengekalkan Kemampanan Fiskal Melalui Penggunaan Peruntukan Kewangan Kerajaan Yang Efisien; Ketiga, Penglibatan dan Kerjasama Yang Efektif Dengan Pihak Berkepentingan; dan Keempat, Penyampaian Perkhidmatan Yang Cemerlang.

3. Kementerian Kewangan dan Ekonomi akan terus bekerjasama dengan Kementerian-Kementerian lain dan syarikat-syarikat FDI dan GLC, serta industri-industri berkenaan untuk meningkatkan kedayatahan kewangan dan ekonomi Negara, dengan mendokong dasar memperluaskan asas sumber pendapatan negara, disamping mempelbagaikan sumber dan aktiviti perekonomian di Negara ini.
4. Kejayaan dan *progress* kemajuan Negara seperti yang kaola kongsiikan semasa pembentangan Rang Undang-Undang Perbekalan 2024/2025 beberapa hari yang lalu adalah bukti kegigihan dan sebagai satu mercu dan tanda aras yang Negara mampu untuk mengubah landskap dan struktur perekonomian dengan berkat kerjasama padu dari semua pihak.
5. Kementerian Kewangan dan Ekonomi, seperti jua Kementerian-Kementerian lain, turut mengatur strategi dan menyokong Pelan Transformasi Digital Kerajaan ke arah mencapai hasrat

sebagai sebuah *Smart Nation*. Dalam perkara ini, Kementerian Kewangan dan Ekonomi melalui Jabatan Perbendaharaan, InShaaAllah, akan melancarkan sistem TAFIS 2.0 pada 1hb April 2024. TAFIS 2.0 ini akan mempunyai perisian modul tambahan yang tidak terdapat pada sistem TAFIS pada masa ini, antaranya modul-modul seperti pembekalan dan belanjawan akan dapat dikendalikan secara atas talian, dan modul *project system* bagi pemantauan projek-projek di bawah RKN12 dapat dilaksanakan dengan lebih sistematik dan efisien.

6. Pada masa yang sama, kaola juga ingin mengongsikan perkembangan dan keberhasilan Sistem Sumber Manusia (atau SSM), iaitu satu sistem yang diusahakan bersama oleh Jabatan Perdana Menteri, khususnya Jabatan Perkhidmatan Awam, dan Kementerian Kewangan dan Ekonomi; dimana pembangunan modul-modul baharu telah dilaksanakan iaitu modul Elaun Cuti dan Tambang bagi menggantikan modul di dalam TAFIS. Penggunaan modul ini juga akan bermula pada **1hb April 2024**, dimana pegawai-pegawai dan kakitangan Kerajaan akan dapat menghadapkan permohonan Elaun Cuti dan Tambang **secara atas talian**.

Yang Berhormat Pehin Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat,

7. Bagi Tahun Kewangan 2024/2025, cadangan peruntukan belanjawan secara keseluruhan bagi Kementerian Kewangan dan Ekonomi adalah berjumlah **Satu bilion, sembilan puluh lapan juta, lapan ratus enam ribu dan sembilan ratus empat puluh Dolar Brunei** (\$1,098,806,940). Lebih kurang dua puluh peratus (20%) daripada jumlah itu, iaitu sebanyak **Dua ratus dua puluh juta, dua ratus tujuh puluh ribu dan tujuh ratus empat puluh Dolar Brunei** (\$220,270,740) adalah untuk membiayai keperluan Kementerian Kewangan dan Ekonomi serta empat (4) buah Jabatan di bawahnya iaitu Jabatan Kastam dan Eksais Diraja, Jabatan Perancangan Ekonomi dan Statistik, Jabatan Perbendaharaan dan Pejabat Penerbangan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam. Manakala selebihnya, iaitu sejumlah **Lapan ratus tujuh puluh lapan juta, lima ratus tiga puluh enam ribu dan dua ratus Dolar Brunei** (\$878,536,200) disediakan di bawah tajuk SD09A, iaitu Perkhidmatan Rampaian, antarlain untuk membiayai keperluan-keperluan kesemua Kementerian dan Jabatan.

8. Izinkan kaola untuk menerangkan terlebih dahulu pecahan peruntukan bagi Kementerian Kewangan dan Ekonomi serta Jabatan-Jabatan di bawahnya.

9. Peruntukan di bawah kategori **Emolumen** disediakan sebanyak **Enam puluh empat juta, dua ratus empat ribu dan empat puluh Dolar Brunei** (\$64,204,040) bagi membiayai pembayaran Gaji, Bonus, Elaun-Elaun serta Caruman TAP, SCP dan SPK bagi 2,120 jawatan.
10. Di bawah kategori **Perbelanjaan Berulang-Ulang** pula, peruntukan sejumlah **Seratus lima puluh enam juta, enam puluh enam ribu dan tujuh ratus Dolar Brunei** (\$156,066,700) disediakan antarlain untuk membiayai keperluan operasi, kerja-kerja penguatkuasaan dan pemberigaan, pemeliharaan dan penyelenggaraan aset, bangunan dan infrastruktur ICT di Kementerian, Jabatan dan cawangan-cawangan di semua Daerah, khususnya:
- 10.1. Sejumlah **\$16 juta** disediakan bagi **Penyelenggaraan dan Pembaikan Aset** seperti kerja-kerja menaiktaraf lif; pembaikan *Main Switchboard* dan Genset; dan penyelenggaraan mesin-mesin pengimbas dan membaikpulih bangunan-bangunan Jabatan Kastam dan Eksais Diraja di daerah-daerah;
- 10.2. Sejumlah **\$26.2 juta** disediakan bagi **Teknologi Maklumat dan Info-Komunikasi** antaranya untuk membiayai kerja-kerja penyelenggaraan sistem-sistem

teknologi maklumat seperti *Annual MOFE Consolidated Maintenance and Support; Network Infrastructure Services; membina MOFE Infrastructure Disaster Recovery* untuk sistem-sistem aplikasi di MOFE; dan ePG Migration to One Government Private Cloud (OGPC).

Yang Berhormat Pehin Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat,

11. Izinkan kaola untuk seterusnya mengongsikan secara ringkas peruntukan di bawah tajuk **SD09A - Perkhidmatan Rampaian**, yang mana seperti yang kaola terangkan sebentar tadi, ianya adalah disediakan untuk membiayai perbelanjaan gunasama bagi kesemua Kementerian dan Jabatan dan juga perbelanjaan yang diluar jangkaan. Antara peruntukan-peruntukan yang disediakan adalah seperti berikut:

11.1. **\$113.5 Juta** disediakan bagi **Bantuan, Geran, Pemindahan dan Subsidi**;

11.2. **\$25 juta** untuk menangani **Bencana Alam**, dimana sejumlah **\$16.5 juta** bagi kerja-kerja menaikkan paras jalan raya di kawasan-kawasan yang sering dilanda banjir; dan sejumlah **\$1.1 juta** bagi kerja-kerja membaikpulih cerun di beberapa lokasi;

11.3. Peruntukan untuk menangani wabak penyakit berjangkit disediakan sejumlah **\$37 juta**;

11.4. Bagi membiayai kos-kos untuk projek-projek Kementerian-Kementerian di bawah **Projek Rampaian**, sejumlah **\$276.4 juta** disediakan antarlain untuk membiayai:

- Kerja-kerja membaikpulih Pusat Al-Islah;
- Kerja-kerja penaiktarafan dan pemeliharaan bangunan di Penjara Maraburong Fasa 1 dan Fasa 3, Penjara Jerudong, dan Institusi Penjara;
- Pengubahsuaian bangunan lama Telekom Brunei; dan
- Membaiki kebocoran atap dan kerosakan lain pada bangunan Pusat Sejarah Brunei.

11.5. Seterusnya, bagi membiayai program atau projek-projek yang menjurus kepada mendokong Fokus Belanjawan Negara, sejumlah **\$27.5 juta** disediakan antarlainnya untuk melaksanakan:

- Projek TAFIS 2.0 (*TAFIS Migration*);

- Projek Pemerolehan *National Coastal Surveillance System*, Pusat Penyelarasan Maritim Kebangsaan;
- Projek *Supply and Delivery of Four (4) Units of Interceptor Class Boat*;
- Kerja-kerja membaikpulih bangunan-bangunan Universiti Islam Sultan Sharif Ali (UNISSA), Kampus Gadong dan Kampus Sinaut; dan
- Projek pembelian peralatan makmal yang diperlukan untuk penganalisaan makanan bagi Jabatan Perkhidmatan Saintifik di Kementerian Kesihatan yang akan membantu meningkatkan produktiviti dan keupayaan Jabatan berkenaan ke arah membantu pihak-pihak yang tertentu untuk meningkatkan usaha-usaha mengeksport makanan ke luar negeri, disamping memastikan keselamatan makanan bagi pengguna-pengguna di Negara ini.

Yang Berhormat Pehin Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat,

12. Di bawah kategori **Perbelanjaan Kemajuan** pula, sejumlah **\$12.8 juta** dengan **Harga Rancangan** berjumlah **\$98.3 juta** adalah diperuntukkan antarlainnya untuk membiayai Projek *Government Human Resource Management System* yang

sekarang dikenali sebagai SSM; Projek Platform Perkhidmatan Perniagaan Nasional; Pembangunan Kluster (Makroekonomi); Projek Bangunan Hijau; *Integrated Statistical Data System* (ISDS); dan Banci dan Kajian Sosio-Ekonomi.

Yang Berhormat Pehin Pengerusi,

13. Sekianlah yang dapat kaola kongsi sebagai makluman dan panduan Ahli-Ahli Yang Berhormat. Sebelum kaola mengakhiri ucapan mukadimah ini, sepertimana jua yang lazimnya dibuat pada tahun-tahun yang lalu, kaola memohon izin bagi Peruntukan Pejabat Penerbangan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam yang disifatkan sebagai Jabatan yang tertutup untuk tidak dibincangkan.

Sekian, terima kasih Yang Berhormat Pehin Pengerusi.